

JESTŘÁB LESNÍ

(*Accipiter gentilis*)

Taxonomie

Říše: živočichové (*Animalia*)

Kmen: strunatci (*Chordata*)

Třída: ptáci (*Aves*)

Řád: dravci (*Accipitriformes*)

Čeleď: jestřábovití (*Accipitridae*)

Rod: jestřáb (*Accipiter*)

V ČR druh **PŮVODNÍ**

Stupeň ohrožení

- dle IUCN: celosvětově **málo dotčený druh** (Least Concern - LC)
 - současný populační trend: neznámý
- dle Červeného seznamu obratlovců ČR je to druh **zranitelný** (VU)

Ohrožující faktory

Prudký pokles počtu jedinců byl zaznamenán v 19. a 20. století v souvislosti s ilegálním lovem (považován za škůdce a loven do ilegálních jestřábích košů), odchytům pro sokolnictví, odlesňováním krajiny a trávením pesticidy.

Legislativa

- dle Zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, se jedná o druh, který **není možné** obhospodařovat lovem
- dle Vyhlášky ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je jestřáb lesní řazen do kategorie **ohrožený druh**
- Dle Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostliny (CITES) je řazen do Přílohy II, tedy mezi **druhy, které by mohly být ohroženy, pokud by mezinárodní obchod s nimi nebyl přísně regulován**

Popis

Jestřáb lesní je největší druh z rodu *Accipiter*. Samice je velká jako káně, samec je menší než samice. Křídla jsou krátká a zakulacená, ocas je dlouhý a umožňuje rychlé manévrování. Samci jsou svrchu zbarveni modrošedě a samice šedohnědě. Zespodu jsou bílí, tmavě proužkovaní. Temeno a tváře jsou tmavé, nadoční proužek bílý. Běháky jsou žluté, duhovka oranžová až červená. V Evropě může být zaměněn s podobným, ale

výrazně menším krahujcem obecným. V letu se liší delšími a špičatějšími křídly, oblejšími cípy ocasu a širším kořenem, dále pak více vyčnívající hlavou. Důležitým rozpoznávacím znakem jsou končetiny, které jsou u jestřába lesního přibližně 3x silnější.

Rozšíření

Je rozšířen v holarktické oblasti v lesním pásmu severní polokoule (Evropa, Severní Amerika, severní a střední Asie). Výskyt bývá zaznamenán i na severu Afriky, především v Maroku. Pouze nejsevernější populace jsou tažné. V ČR se vyskytuje na celém území, hlavně v lesnaté kulturní krajině.

Biotop

Jestřáb lesní žije skrytě hlavně ve vzrostlých jehličnatých lesích, za potravou občas zaletuje i do otevřené krajiny.

Ekologie

Jestřábi tvoří páry, které jsou stálé. Hnízdí jednotlivé a jsou teritoriální. Koncem zimy a na jaře předvádí nad hnízdištěm svatební lety (kolmo vzletí s roztaženými křídly a ocasem). Hnízdo si staví z větví vysoko ve stromech u kmene nebo v silných větvích (ve výšce 15 až 20 m). Vystylají jej trávou i kousky kůry. Hnízdí jednou ročně od března do května. Samice snáší nejčastěji 2–4 světle zelenomodrých nebo světle šedých vajec. Inkubace trvá 35 až 40 dnů, sedí převážně samice, které samec 1–2x denně přináší potravu a přitom ji na hnízdě střídá, aby se mohla proletět. Své hnízdo si prudce brání a útočí přitom i na větší druhy dravců. Po vylíhnutí jsou mláďata prvních 10 dnů zahřívána samicí, která jim také trhá potravu přinášenou samcem, později loví oba rodiče. Denně jsou mláďata krmena 3–5x. Hnízdo opouštějí zhruba po 36–40 dnech, krmena jsou však až do 70 dnů věku. Pohlavní dospělosti dosahují zpravidla ve 2. roce.

Potrava

Živí se hlavně ptáky a savci, výjimečně loví i plazy a bezobratlé, zřídka požívá mršiny. Například na hnízdech v ČR byli zjištěni z ptáků holubovití (hlavně holub hřivnác a holub domácí), krkavcovití (nejčastěji sojka), drozdovití, ostatní pěvci, dravci, méně sovy anebo veverka. Menší podíl tvořila drobná lovná zvěř jako je kachna divoká, koroptev polní, bažant obecný a zajíc polní). Kořist vyhlíží za letu nízko nad porostem nebo vsedě z pozorovatelný a chytá ji po prudkém výpadu do pařátů.

Juvenilní samice – odchyt a kroužkování